

ΔΗΜΟΚΡΙΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΡΑΚΗΣ
Τμήμα Επιστήμης Φυσικής Αγωγής και Αθλητισμού

Παιδιά με αναπηρίες στο σχολικό περιβάλλον

Β' έτος

Μαθητές με αισθητηριακές διαταραχές
(τύφλωση--κώφωση)

Σοφία Μπάτσιου
Μάιος 2012

Κόρη Κερατοειδής χιτώνας

Φακός

Αμφιβληστροειδής χιτώνας

Οφθαλμικός βολβός

Οπτικό νεύρο

Ο οφθαλμός

Όραση

Αμφιβληστροειδής αόρατος

Φυσιολογικός οφθαλμικός βολβός

Αφαικείο φακό επιτρέπουν την όραση μακρινών αντικείμενων.

Φυσιολογικός οφθαλμικός βολβός

Ο αφαικτικό φακό επιτρέπουν την όραση κοντινών αντικείμενων.

Σε οφθαλμικό βολβό με μεγάλη προστιθέμενη διάμετρο το ελαστικό μεμβράνη συσπαστείται μπροστά από τον αμφιβληστροειδή.

Σε οφθαλμικό βολβό με μικρή προστιθέμενη διάμετρο το ελαστικό μεμβράνη συσπαστείται πίσω από τον αμφιβληστροειδή.

Σελίδα 2. Απεικονίζει τον αόρατο που αμφιβληστροειδή αόρατος

<http://www.google.gr/imgres?q=οφθαλμικός+β+ολβός&um=1&hl=el&sa=N&biw=1053&bih=609&tbm=isch&tbnid=Xf9hb7RU0>

Χρήσιμοι ορισμοί

- **Οπτικό πεδίο** είναι όλη η επιφάνεια που μπορούν να καλύψουν και οι δύο οφθαλμοί όταν είναι ακίνητοι.
- **Περιφερική όραση** είναι η επιφάνεια που καλύπτουν οι οφθαλμοί (αριστερά, δεξιά, πάνω και κάτω) χωρίς να κινηθεί το κεφάλι. (170ο αρ-δεξ, 47ο πάνω, 65ο κάτω)

χρήσιμοι ορισμοί

Οπτική οξύτητα

- αναφέρεται στη διαύγεια της όρασης
- ↓
- πόσες λεπτομέρειες μπορεί να διακρίνει το μάτι σε ένα αντικείμενο- ερέθισμα
- ↑
- ανατομικοί & φυσιολογικοί παράγοντες
- (κωνία 147.000/κ.ε.)

Νόμος 958/1979

- **Τυφλό** είναι κάθε άτομο που η οπτική του οξύτητα είναι μικρότερη από το $1/20$ της φυσιολογικής, στο μάτι που βλέπει καλύτερα και με τη μεγαλύτερη δυνατή διόρθωση.

80% των "τυφλών" έχουν "κάποια" χρήσιμη όραση.

Στην εκπαίδευση θεωρείται

Τυφλό το παιδί που δε μπορεί να διαβάσει τα κανονικά έντυπα και ν' αποκτήσει γνώσεις χρησιμοποιώντας μόνο την όραση.

Μερικώς βλέπον

το παιδί που μπορεί να διαβάσει τα μεγάλα γράμματα και να χρησιμοποιήσει μερικώς την όραση του για ν' αποκτήσει γνώσεις

Αίτια

- Κληρονομικοί παράγοντες
- λοιμώδεις ασθένειες
- **νοσήματα μεταβολισμού**
- δυσπλασίες
- **τραυματισμοί (4%)**
- παράγοντες διατροφής
- τοξικοί παράγοντες
- άγνωστα αίτια
- διαταραχές όρασης
  - μυωπία
  - αμβλυωπία (4/10-1/20)
  - γλαύκωμα
  - καταρράκτης
  - στραβισμός

οι ενδείξεις των οφθαλμικών διαταραχών

- Βλέφαρα κόκκινα & πρησμένα
- Συχνό τρίψιμο ματιών
- Κόκκινα μάτια
- Στραβισμός
- Αδυναμία συντονισμού σε οπτικά ερεθίσματα
- Αδυναμία συγκέντρωσης προσοχής στα μακρινά αντικείμενα.

Οι ενδείξεις οφθαλμικών διαταραχών

- Τέντωμα της κεφαλής ή του κορμού μπροστά.
- Αστάθεια σώματος
- Περπάτημα με προσοχή.
- Αδυναμία εκτίμησης αποστάσεων
- Αδυναμία διάκρισης χρωμάτων

Χαρακτηριστικά των τυφλών παιδιών

- Γνωστικές και αντιληπτικές ικανότητες
  - Έλλειψη όρασης # χαμηλή νοημοσύνη
    - Ηeyes: ηλικία εμφάνισης # νοημοσύνη
  - Νοημοσύνη στο ίδιο επίπεδο με αυτό των βλεπόντων όταν χρησιμοποιούνται προφορικά & αισθησιο-κινητικά τεστ επικοινωνίας

Χαρακτηριστικά των τυφλών παιδιών

- Γνωστικές και αντιληπτικές ικανότητες
  - !!δυσκολία στην κατανόηση του χώρου
  - Απτική αντίληψη:
    - συνθετική (μικρά αντικείμενα)
    - αναλυτική (μεγάλα αντικείμενα)

Χαρακτηριστικά των τυφλών παιδιών

- Γνωστικές και αντιληπτικές ικανότητες

– Διδασκαλία:

- πώς να χρησιμοποιεί την αφή
- πού να την κατευθύνει

- χρήση ακοής

Χαρακτηριστικά των τυφλών παιδιών

- Συναισθηματική συμπεριφορά & κοινωνική συμπεριφορά

- Άτομα φιλικά, εξωστρεφή ή κλεισμένα στον εαυτό τους ;

- Εξαρτάται από τη στάση των γονιών:

- υπερπροστασία;
- απόρριψη;
- κοινωνική αυτοαπομόνωση;

Χαρακτηριστικά των τυφλών παιδιών

- Συναισθηματική συμπεριφορά & κοινωνική συμπεριφορά

- Ο βαθμός στον οποίο το τυφλό άτομο θα γίνει αποδεκτό από τους βλέποντες εξαρτάται αναγκαστικά από τη δυνατότητά του να προσαρμοστεί στον κόσμο των βλέπόντων;

Κινητικότητα : ορίζεται η σωματική ικανότητα του ατόμου να κινείται από το ένα μέρος στο άλλο. Δεν περιορίζεται μόνο στην ικανότητα της βάδισης. Περιλαμβάνει τις τεχνικές χρήσης του μπαστουιού, τη στάση του σώματος, τις τεχνικές για το ανέβασμα και το κατέβασμα της σκάλας, τις διαβάσεις στο δρόμο, τη χρήση των δημόσιων μέσων μεταφοράς κλπ.

Προσανατολισμός: είναι η διαδικασία χρήσης των υπολοίπων αισθήσεων προκειμένου να προσδιορίσει το άτομο τη θέση του στο χώρο, δηλαδή το να γνωρίζει που βρίσκεται και πώς θα φτάσει εκεί που θέλει, ιδιαίτερα σε μη οικεία περιβάλλοντα.

<http://www.fte.org.gr/html/mobil.htm>

Αποτέλεσμα της τύφλωσης στην κινητική συμπεριφορά του ατόμου

- Δυσκολία στην κατανόηση-κατάκτηση του χώρου.
- Καθυστερημένη πλευρίωση.
- Κινητική απραξία.
- Κακή στάση του σώματος.
- Τυφλισμοί (συνεχείς κινήσεις των χεριών ή κεφαλιού, ή κορμού...

Σκοπός της φυσικής αγωγής για τα παιδιά με προβλήματα όρασης:

- Σωματογνωσία.
- Γνωριμία με το χώρο.
- Ισορροπία (ορθοσωμία).
- Πλευρικότητα.
- Προσανατολισμός στο χώρο.
- Φυσική Κατάσταση
- Αθλήματα για τα τυφλά άτομα
- Δραστηριότητες ελεύθερου χρόνου.

Δάσκαλος φυσικής αγωγής

- Αναγνώρισε τις ικανότητες των μαθητών
- Ενίσχυσε την ανεξαρτησία των μαθητών
- Προώθησε την αλλαγή στάσης προς τους μαθητές με προβλήματα όρασης
- Ενθάρρυνε τη συμμετοχή τους σε φυσικές δραστηριότητες
- Να αποφεύγεις την υπερπροστασία
- Βοήθησε τους γονείς να "δουν" τις ικανότητες των παιδιών τους
- Δίδαξε πολλές δραστηριότητες
- Επέλεξε δραστηριότητες για προαγωγή της κιναισθησης
- Αντίληψη ακουστική
- Ανέπτυξε υποστηρικτικά συστήματα (π.χ. εκπαίδευση μαθητών χωρίς προβλήματα όρασης)

Η οργάνωση των κινητικών δραστηριοτήτων

- εξερεύνηση χώρου και οργάνων
- σαφές το σημείο αφετηρίας & τερματισμού
- Ασφάλεια (απομάκρυνση κάθε "άχρηστου" αντικειμένου που βρίσκεται μέσα στο χώρο άσκησης)
- τίποτα δεν είναι δεδομένο (λεπτομερείς περιγραφές)
- συγκεκριμένες οδηγίες & υποδείξεις
- ηχητικά ερεθίσματα
- Οι μαθητές τοποθετούνται σε ζευγάρια κατά την άσκηση αν είναι δυνατό ένας βλέπων και ένας με προβλήματα όρασης ή τυφλό άτομο)
- Η ανατροφοδότηση και η επιβράβευση είναι συνεχής

Παράγοντες αρνητικοί για την ενασχόληση με την άσκηση

Συναισθηματικοί :

μειωμένη αυτοεκτίμηση
έλλειψη αυτοπεποίθησης
αδυναμία κατανόησης της αξίας της άσκησης
απογοήτευση
αίσθημα ανασφάλειας

Φυσικοί :

έλλειψη φυσικών ικανοτήτων
έλλειψη εμπειριών
φτωχός συντονισμός
φτωχός μυϊκός τόνος
φτωχές οργανωτικές ικανότητες

Όργανα :

ακατάλληλα όργανα (χρώμα, ήχο)
κατεστραμμένα όργανα

.....

- Περιβαλλοντικοί :
- επίπεδο φωτισμού (διάχυση φωτός, μειωμένος φωτισμός)
- εμπόδια
- φτωχό ακουστικό περιβάλλον
- διαστάσεις του χώρου
- δυσκολίες του εδάφους κ.ά.

Διδακτικοί :

- κακές οδηγίες
- μη γνώση των ειδικών αναγκών του παιδιού

Αθλητισμός για τα άτομα με τύφλωση

- Τα αθλήματα με τα οποία ασχολούνται
- Κλασσικός Αθλητισμός
- Κολύμβηση
- Ενόργανη Αγωνιστική Γυμναστική
- Ποδηλασία
- Ποδοσφαίρο
- Goal ball

Αθλητισμός για τα άτομα με τύφλωση

- Πάλη
- Judo
- Άρση Βαρών
- Χορός
- Ιστιοπλοΐα-Ιστιοσανίδα
- Ιππασία
- Χειμερινά αθλήματα

Αθλητική ταξινόμηση των ατόμων με προβλήματα όρασης- τύφλωσης

- Β1 : αντίληψη του φωτός- ολική τύφλωση
- Β2 :οπτική οξύτητα 9/600-20/600
- Β3 : νομικά τυφλό-20/599

Το Κέντρο Εκπαίδευσης & Αποκατάστασης Τυφλών στον οδηγό που έχει εκδώσει μας ενημερώνει.

- Οι τυφλοί μόνο κρατάνε λευκό μπαστούνι
- μη με μεταχειρίζεσαι ως παιδί
- άσε με να σε πιάσω **Εγώ**.
- μη ρωτάς το συνοδό μου γι' αυτά που αφορούν εμένα.

Το Κέντρο Εκπαίδευσης & Αποκατάστασης Τυφλών στον οδηγό που έχει εκδώσει μας ενημερώνει.

- Μην αποφεύγεις τις λέξεις π.χ. βλέπω...
- σύστησέ με στους άλλους
- μου αρέσουν οι εκδρομές, το θέατρο...
- βοήθησέ με διακριτικά στο τραπέζι.

Άτομα με προβλήματα ακοής

Άτομα με προβλήματα ακοής - κώφωση

- **Κωφό** χαρακτηρίζεται το άτομο που αδυνατεί να συλλάβει ακουστικά ερεθίσματα, με ή χωρίς ακουστικό.
- **Βαρήκοο** είναι το άτομο, που με ή χωρίς ακουστικό δυσκολεύεται ν'αντιληφθεί πλήρως την ομιλία μέσω της ακουστικής οδού.

4-6 % (0,07-0,08% κωφαλαλία)

Αίτια:

- Προγεννητικά
- Περιγεννητικά
- Μεταγεννητικά
  - Λοιμώξεις (μηνιγγίτιδα, παρωτίτιδα, ερυθρά, γρίπη).
  - Όγκοι
  - τοξικά φάρμακα
  - ΤΡΑΥΜΑΤΙΣΜΟΙ
  - **ΗΧΟΣ ΥΨΗΛΗΣ ΕΝΤΑΣΗΣ**
  - Ψυχογεννητικά

Σημεία ή καταστάσεις που αποτελούν ενδείξεις βαρηκοΐας

- Καθυστέρηση και διαταραχές ομιλίας
- Απουσία έκφρασης και απάθεια
- Προβλήματα κοινωνικής συμπεριφοράς, μοναχικότητα
- Ευερεθιστότητα και παρορμητικότητα
- Νοητική υστέρηση!!!!
- Σχολική αποτυχία

Η ταξινόμηση της βαρηκοΐας γίνεται με κριτήρια:

- Βαθμό ακουστικής απώλειας
- Τύπο ακουστικής βλάβης
- Ηλικία εμφάνισης της ακουστικής απώλειας

Μορφές Βαρηκοΐας

- - αγωγιμότητας
  - μικτή
  - νευροαισθητηριακή
- αγωγιμότητας: διαταραχή κατά τη μεταφορά των ηχητικών κυμάτων.
- νευροαισθητηριακή: οργανικές ή λειτουργικές διαταραχές του ακουστικού οργάνου ή κέντρου

μικτή : αγωγιμότητας & νευροαισθητηριακή

Ταξινόμηση

• A.	Όχι σημαντική	25dB
• B	Ελαφρά	25-40dB
• C	Ήπια	41-55dB
• D	Έντονη	56-70dB
• E	Βαριά	71-90dB
• F	Ακραία	91-<dB

Αντιμετώπιση

- Ακουστικά βοηθήματα
- Χρησιμοποίηση του υπόλοιπου της ακοής
- Ακουστικά βαρηκοΐας
- Κοχλιακά εμφυτεύματα

• Ηλεκτρονική συσκευή εμφυτευμένη μέσα στο "έσω αυτί", για να αποκαταστήσει κάποια μορφή ακοής σε ένα κωφό άτομο

Μέθοδοι διδασκαλίας

• Ομιλητικά συστήματα

Ακουστική

Χειλοανάνγωση

ικανότητα ανάγνωσης των χειλιών και αναγνώρισης της ομιλίας

• Μη ομιλητικά συστήματα

Δακτυλοσυλλαβισμός

Κατάλληλα διαμορφωμένα σχήματα και θέσεις των χεριών, γίνεται αντιστοιχία με σύμβολα του γραπτού λόγου

Νοηματική

Χειρονομίες και κανόνες που έχουν κοινά σημεία με τη γλώσσα κάθε χώρας

Ολιστική ή πλήρη επικοινωνία

Χαρακτηριστικά

• Κινητική συμπεριφορά

- ΟΧΙ εμφανείς διαταραχές
- επίκτητη βαρηκοΐα → **ισορροπία**
  - Ημικύκλιοι σωλήνες
  - μυϊκή σύνεργασία
- “Υπολείπονται” σε ύψος - βάρος
- ΟΧΙ διαφορές στη Φυσική Κατάσταση εκτός από τη δύναμη των κοιλιακών όπου υπολείπονται (ετήμης)

Δάσκαλος Φυσικής Αγωγής

- Οπτική επαφή (δασκάλου-μαθητών)
  - Καθαρή ομιλία
  - Όχι μακροσκελείς οδηγίες
  - Γραπτές οδηγίες
  - Αποφυγή της σκίασης του προσώπου
  - Χρήση σινιάλων
  - Αποφυγή θορύβων & άλλων ερεθισμάτων
- Ασκήσεις χαλάρωσης

Δάσκαλος Φυσικής Αγωγής

- Εξερεύνηση χώρου και οργάνων
- οπτικά και κιναισθητικά ερεθίσματα
- ανατροφοδότηση
- ασκήσεις αναπνοής (συγχρονισμός στις ασκήσεις)
- κολύμβηση : κεφάλι έξω
- ισορροπία (όχι αυτοσκοπός)
- **ΠΑΙΔΙΑ!!**

International Community on Silent Sports (1924)

- Ποδηλασία (ανδρών)
- Πάλη (ελληνορωμαϊκή & ελεύθερη).
- Κολύμβηση(αν-γυν)
- Κλασσικός Αθλητισμός (αν-γυν)
- Τένις (αν-γυν).
- Badminton (αν-γυν)
- σκοποβολή (αν-γυν)
- Ποδοσφαιρο (αν)
- Υδατοσφαίριση (αν)
- Χειροσφαίριση (αν-γυν)
- Πετοσφαίριση (αν-γυν)
- Καλαθοσφαίριση (αν-γυν)

Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας
